

ارزیابی مدیریت پسماندهای مراکز دندانپزشکی شهر مشهد و ارائه راهکارهای

اصلاحی

علی پاک فطرت^{1*}، علی سجادی²، مروارید ایرانی³

1- علی پاک فطرت، کارشناس ارشد بهداشت محیط بیمارستان 550 مشهد

2- دانشیار، گروه مهندسی بهداشت محیط، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی گناباد، گناباد، ایران.

3- مروارید ایرانی، دانشجوی دکترا بهداشت باروری دانشکده پرستاری مامایی، دانشگاه علوم پزشکی مشهد

زمینه و هدف

امروزه یکی از مهمترین معضلات زیست محیطی، پسماند تولیدی در مراکز دندانپزشکی است که به علت داشتن عوامل خطرناک، سمی و بیماریزا از اهمیت خاصی برخوردار است. این مطالعه با هدف بررسی و آنالیز پسماندهای تولیدی در مراکز دندانپزشکی شهر مشهد انجام شد.

مواد و روش ها

تعداد 40 مرکز دندانپزشکی شهر مشهد مورد مطالعه قرار گرفت. از هر مطب سه نمونه در سه روز متوالی هر هفته برداشت شد. نمونه ها به صورت دستی جداسازی و به 64 جزء تفکیک شده و با ترازوی دیجیتالی با دقت 0/01 گرم توزین شدند. اجزا بر اساس پتانسیل خطرزایی در 4 گروه دسته بندی شدند. اطلاعات در رابطه با مدیریت پسماند با روش مشاهده، مصاحبه و استفاده از چک لیستی مشتمل بر 30 سوال مورد بررسی قرار گرفت. اطلاعات با استفاده از روش آمار توصیفی، توسط نرم افزار SPSS نسخه 16 تجزیه و تحلیل شد.

یافته ها

سهم تولید پسماند های عفونی، شبه خانگی، شیمیایی و دارویی و سمی به ترتیب 41/24، 44/17، 9/89، 4/7 درصد بود. کل پسماند دندانپزشکی تولیدی در مراکز مورد مطالعه 224/137 کیلوگرم می باشد. اجزای اصلی تشکیل دهنده زباله های تولیدی در مراکز دندانپزشکی مشهد 19 جزء بوده که در مجموع بیش از 67 درصد پسماندهای دندانپزشکی را تشکیل می دهند. نتایج این مطالعه نشان داد در 75 درصد از مراکز برنامه ای جهت کاهش تولید زباله وجود ندارد. 50 درصد از مراکز، پسماندهای دندانپزشکی به همراه پسماندهای شهری جمع آوری و حمل می شود و هیچکدام از مراکز دندانپزشکی دارای دستگاه بی خطر ساز برای دفع پسماندهای عفونی نبودند و پسماندها بدون بی خطر سازی به محل دفع نهایی توسط شهرداری منتقل می شود.

نتیجه گیری

آموزش دندانپزشکان جهت انجام فعالیت های مربوط به کاهش، جداسازی و بازیافت پسماند در داخل مطب مطابق با دستورالعمل ها پیشنهاد می شود زیرا با تفکیک بخش قابل بازیافت زباله های دندانپزشکی از

سایر بخش ها، می توان حجم زیادی از پسماندها را کم کرد که این مقدار بخش قابل توجهی از هزینه های جمع آوری و حمل و نقل و دفع و بی خطر سازی را کم می کند. از طرفی دیگر با توجه به اینکه درصد زیادی از پسماندها مربوط به جنس نایلون و پلاستیک می باشد، کاهش استفاده از مواد یکبار مصرف و استفاده از مواد و تجهیزات با قابلیت استفاده مجدد پیشنهاد می گردد.

کلید واژه ها

پسماتد دندانپزشکی، مدیریت پسماند، شهر مشهد